

Nekoliko prethistorijskih nalaza iz Podravske Sesveta

U zbirci nastavnika Željka Kovačića iz Podravske Sesveta (u blizini Kloštra Podravske), nalazi se i nekoliko zanimljivih neobjavljenih prethistorijskih predmeta, pa smo smatrali potrebnim objaviti ih, premda se na temelju tako maloga i djelomice atipičnog broja nalaza ne mogu donositi čvrsti i konačni zaključci.

1. Lokalitet RAKOVKA

Rakovka je tresetište, koje se nalazi istočno od Podravske Sesveta, preko potoka Čivičevca. Oko 1965. godine, djeca su, prilikom oranja jednoga dijela toga terena, pronašla u koritu tresetišta (liči na suho jezero), nekoliko predmeta koje su predala Željku Kovačiću. U svibnju 1979. godine rekognoscirali smo taj teren,¹ no nismo mogli ustanoviti postojanje arheoloških nalaza, niti naći neku oranicu. Teren uz uvalu blago je uzdignut, i na njemu se nalaze tragovi posječene stare šume. Nešto zapadnije od toga terena otkrili smo nalaze kasnosrednjovjekovne keramike (14—16. st.) na terenu uz šumu, koji narod zove CARSKI RASTIK. Prethistorijskih nalaza nije bilo.

U zbirci Željka Kovačića nalaze se sljedeći predmeti s Rakovke: jedan tamno-zeleni klin, jedan svjetlo-zeleni klin, jedan manji ovalni obrađeni kamen falusoidnog izgleda (T.1/sl. 2), jedna sivo-zelena kamena kugla, koja ima zbog obrađenih ploha sličnosti i s kvadrom; jedna siva kamena kugla s urezanim žlijebom za liko; dvije različite velike kamene sjekire s rupom za nasad drške, obje od zelenkastog kamena (T.1/sl. 1); jedan obrađeni jelenji rog i jedna nedovoljno pečena glinena kugla bez rupe.

Premda manjka keramički materijal, pa nalaze ne možemo atribuirati nekoj određenoj kulturi, možemo ovaj lokalitet svrstati okvirno u određeno vrijeme. Za vremensko opredjeljivanje služe nam kamene sjekire s rupom za nasad drške, kakve se javljaju od II. stupnja sopske kulture (gdje su još vrlo rijetke) dalje,² te obrađeni jelenji rog koji je česta pojava u eneolitskim i ranobrončanodobnim kulturama, naročito u vučedolskoj.³ Dok ne dođemo do keramičkog materijala s ovoga lokaliteta, okvirno ga možemo smjestiti u eneolit ili rano brončano doba, tj. u vrijeme između 2400. i 1700. god. p. n.e.

2. Lokalitet ZABEREK (Ul. M. Pavleka Miškine)

Ovaj lokalitet nalazi se u samome selu, u današnjoj Ul. M. Pavleka Miškine. Oko 1965. godine, prilikom kopanja temelja za kuću Derežića, otkrivena je posuda s brončanim nalazima (vjerojatno depo) iz koje Željko Kovačić posjeduje jedno brončano koplje s kratkim i lista ima seksagonalni presjek (T.1/sl. 3). Diširokim listom, te šupljim tuljcem, kojemu hrbat menzije koplja su sljedeće: duljina 14,9 cm; širina lista 2,6 cm; širina tuljca 0,9 cm; debljina na kraju lista 1,2 cm.

Otkriveni skupni nalaz (depo?), izuzev ovožarnih polja, koja je obuhvaćala u razdoblju izga koplja, nestao je. Očito je pripadao kulturi među 1300. do 750. god. p.n.e cijelu sjevernu Hrvatsku.⁴ Analogije takvim kopljima nalazimo u više faza ove kulture u nekoliko ostava: Brodski Varoš (II. faza),⁵ Donja Bebrina (III. faza),⁶ Ivanec Bistranski (IV. faza).⁷ Tek bi dio materijala, koji je nestao, mogao preciznije datirati ovaj skupni nalaz.

3. Lokalitet DRAGANCI

Stari naziv ovoga lokaliteta je Dravski lakat, a nekada su na njemu stajali mlinovi. S ovoga lokaliteta Kovačić ima jedan kasnosrednjovjekovni mač, ali je dao i podatke o jednom vjerojatno prethistorijskom lokalitetu. Ivan Petrović-Đukunić (pok.) iz Podravske Sesveta otkrio je na tom lokalitetu jednu veću crnu žaru s poklopcem, u kojoj je bio pepeo. Navodno je tu vodio djecu na izlet i koprivnički učitelj Franjo Bregovec.

Možemo pretpostaviti da se u ovome slučaju radi o prethistorijskom žarnom grobu, koji se po opisu ne može preciznije datirati, budući da se taj oblik sahranjivanja javlja u više prethistorijskih epoha (kasna bronca, st. željezno doba, ml. željezno doba).

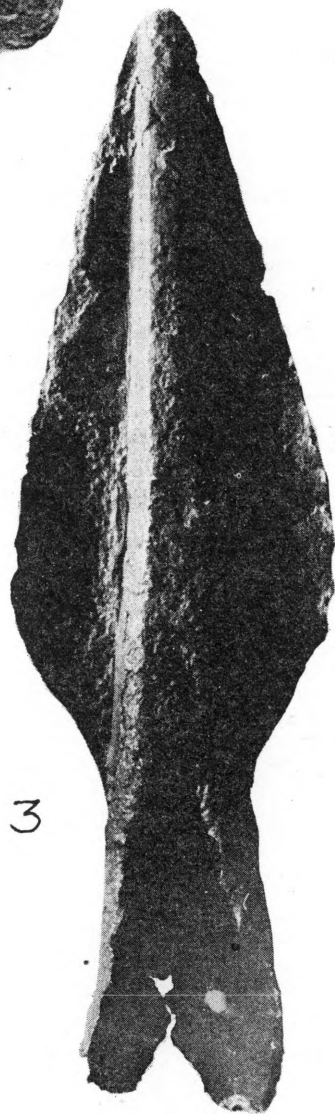
Podaci, koji su ovdje izneseni, nemaju karakter konačnih podataka o pojedinim lokalitetima, nego označavaju početak sustavnih arheoloških istraživanja oko Podravske Sesveta, odnosno, uzimajući u obzir cjelinu, đurđevačkoga kraja. Očito je da ovdje, na pjeskovitim terenima uz Dravu, trebamo očekivati pronalaz

1

2

3

Foto:Ž.Demo

PODRAVSKE SESVETE

1-2 : RAKOVKA ; 3 : ZABEREK

ženje novih lokaliteta iz različitih razdoblja prethistorije, te da je naše dosadašnje neznanje o proteklim epohama u tome kraju zapravo samo pitanje neistraženosti. Vjerujemo da će se u skoroj budućnosti ovi fragmenti dopuniti novim saznanjima.

BILJEŠKE:

¹ Rekognosciranje je obavila ekipa Muzeja grada Koprivnice (Z. Marković i J. Fluksi), te Ž. Kovačić. Zahvaljujemo drugu Kovačiću na podacima i susretljivosti, te spremnosti za buduću suradnju.

² S. Dimitrijević, Sopotsko-lendjelska kultura, *Monographiae archaeologicae* I, Zagreb 1968, str. 41

³ R. R. Schmidt, *Die Burg Vučedol*, Zagreb 1945. T.27/sl. 19—22, T.49/sl. 13—16, itd.

⁴ Ks. Vinski — Gasparini, *Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj*, Zadar 1973, sl. 7 — kronološka tabela

⁵ n. dj. T.60/sl. 12

⁶ n. dj. T.94/sl. 3

⁷ n. dj. T.113/sl. 9